

Història de la música: llenguatges i metodologies

Les definicions de la música i els seus paranys

DRA. MAGDA POLO

Departament d'Història de l'Art

**UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

Consideracions prèvies a la definició: Què és la música?

1. Existeix la “Música”?
2. Existeix “la” música?
3. “Música” en singular o música en plural, és a dir, “músiques”?
4. Existeix una música universal una història universal de la música?
5. La història de la música ha seguit el mateix camí de la història de les altres arts?

Vestir la música de “significats”

1. Definicions “objectives”: com a fenomen sonor i físic
→ constants i eternes

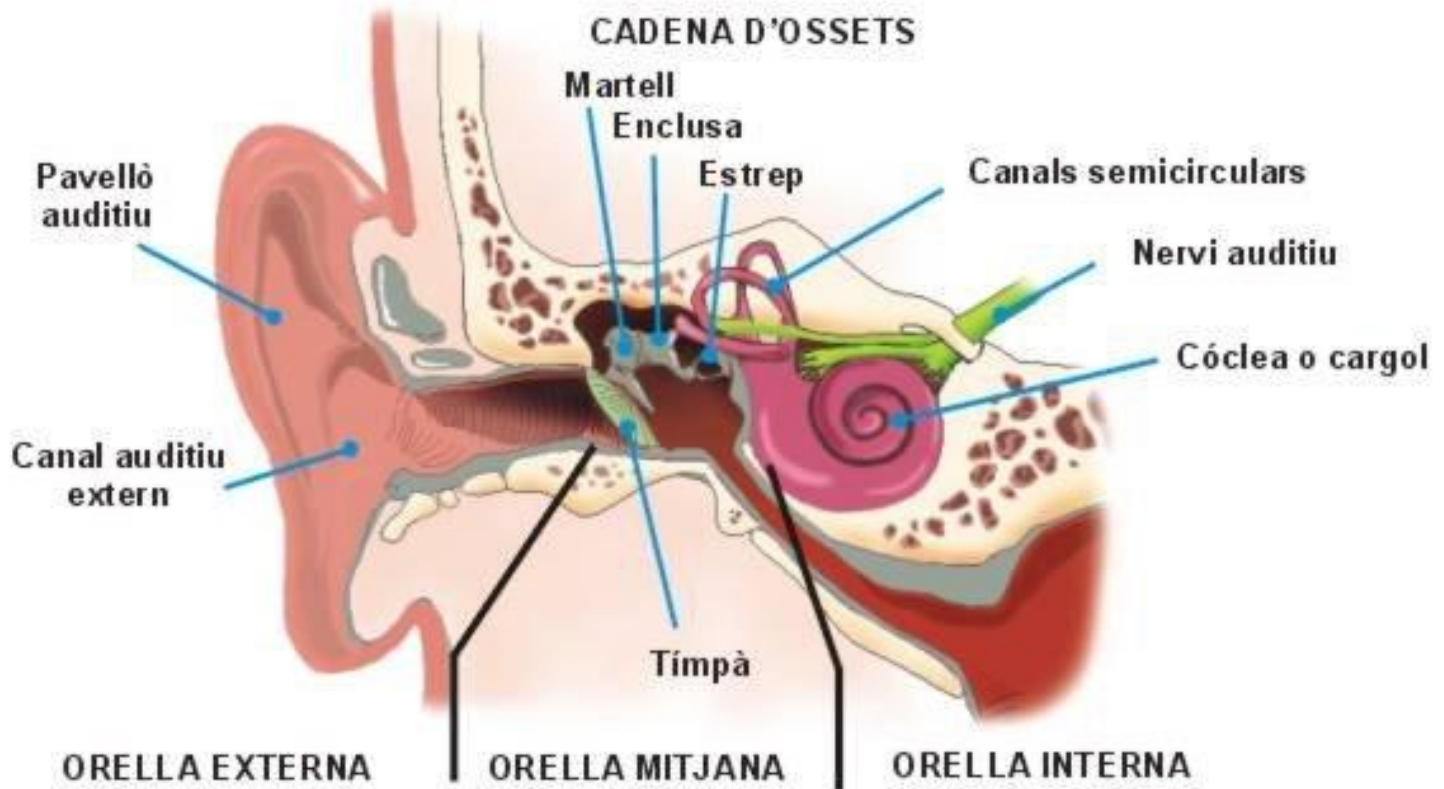
[del ll. *mūsīca*, i aquest, del gr. *mousikḗ*, íd.]

f MÚSICA: Art que s'expressa mitjançant l'ordenació dels sons en el temps. L'art musical es basa en els sons que requereixen, per a ésser produïts, una elaboració i organització prèvies, ja que el so musical no existeix en la natura.

m SO: Sensació que perceben els òrgans auditius, deguda al moviment pertorbador de la pressió i la densitat del medi material que els envolta, provocat per una vibració que es propaga en forma d'ona sonora. La part de la física que estudia el so com a agent propagador d'energia es l'acústica. (...) El més elemental de tots és la música, que és un so compost per un nombre limitat d'ones sonores, susceptible de produir una sensació agradable a l'oïda. Els sons musicals són formats per *notes*, cadascuna de les quals correspon a una freqüència ben determinada, segons la referència de cada escala.

(*Enciclopèdia Catalana*)

Aparell auditiu

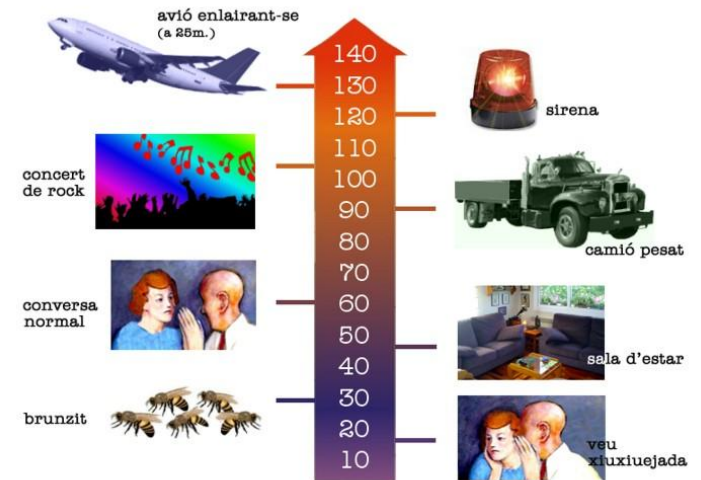
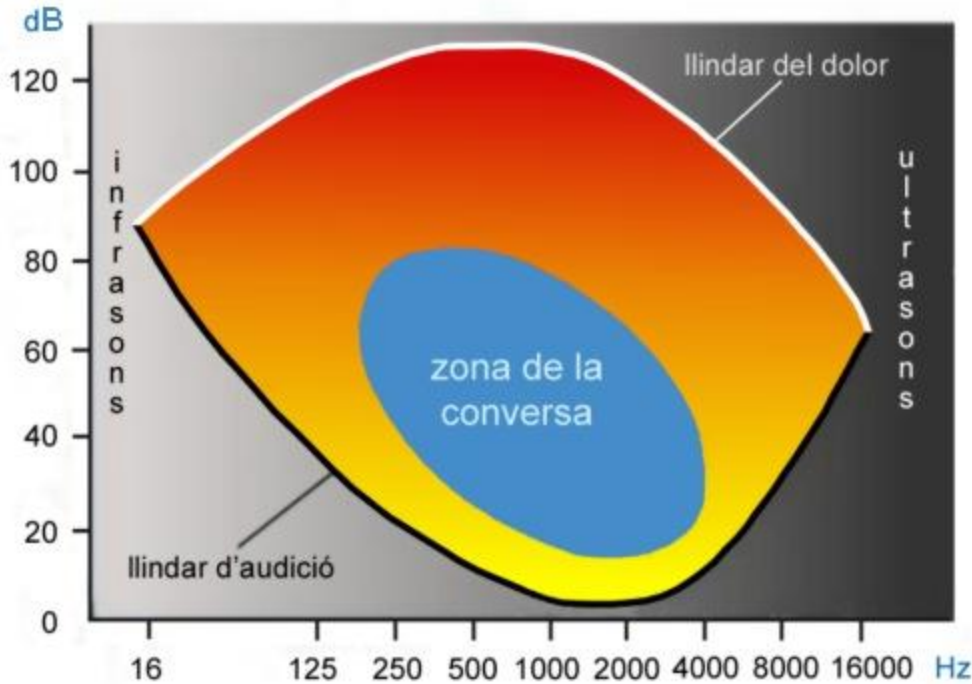
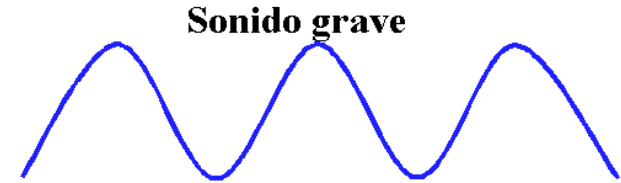
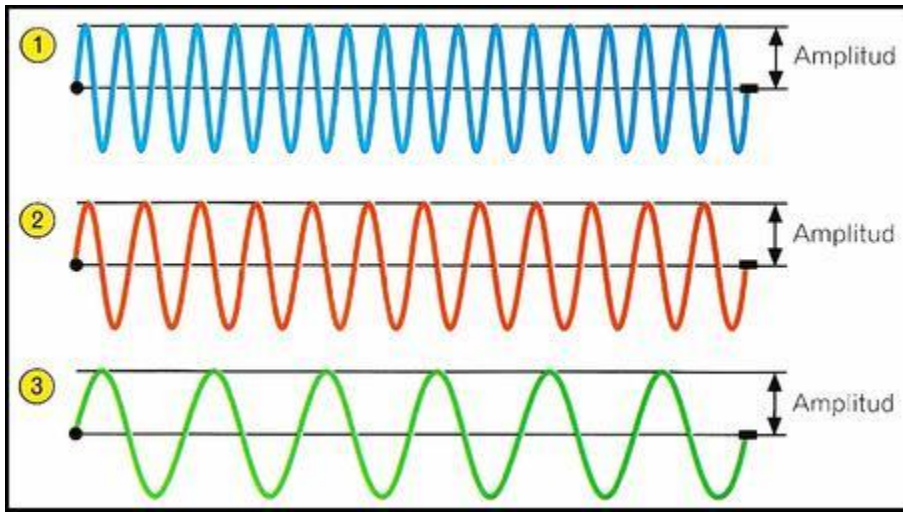

Les ones sonores i la freqüència

Hi ha ones sonores que vibren tan ràpid o tan lentament que no fan vibrar el timpà i, per tant, la nostra orella no rep cap senyal. Aquestes ones s'anomenen:

- Subtons: quan vibren més lentament del que pot captar la nostra orella.
- Ultrasons: quan vibren més ràpidament del que pot captar la nostra orella.

La **freqüència** és la mesura del nombre de vegades que ocorre un esdeveniment per unitat de temps. Per calcular la freqüència, es fixa un interval de temps, es compta el nombre de vegades que ocorre l'esdeveniment en eixe interval i aleshores es divideix aquesta quantitat per la llargària de l'interval de temps.

2. Definicions “subjectives”: com a “art” i com a “ciència” (no física, sinó fonamentalment matemàtica) → variables i caduques

“La música és per a l'ànima el que la gimnàstica és per al cos.” **Plató** (427 AC-347 AC)

“La música és la ciència del bon modular.” **Sant Agustí** (354-430)

“La música és la facultat de percebre les diferències del sentit agut i el greu de manera racional.” **Boeci** (480-524)

“La música és la disciplina que tracta dels números.” **Cassiodor** (480-575)

Què és la música?

“La música compon els ànims descompostos i alleuja els treballs que neixen de l’esperit.” **Miguel de Cervantes** (1547-1616)

“Música és la ciència i l’art de disposar correctament sons idonis i agradables amb la finalitat de manifestar la glòria de Déu i totes les seves virtuts.” **Johann Mattheson** (1681-1764)

“Música significa sobretot art dels sons, és a dir, ciència del cantar, del tocar, i de compondre bé”. **Johann Gottfried Walther** (1684 - 1748)

“La música és l’art de combinar els sons d’una manera agradable a l’oïda.” **Jean Jacques Rousseau** (1712-1778)

“La música és l’exercici ocult d’aritmètica d’una ànima que no sap que compta.” **Gottfried Leibniz** (1746-1816)

“La música és l’art d’expressar sentiments mitjançant els sons.”
Heinrich Christoph Koch (1749-1816)

“La música constitueix una revelació més alta que cap filosofia”.
Ludwig van Beethoven (1770-1827)

“La música comença on acaba el llenguatge.” **E.T.A. Hoffmann**
(1776-1822)

“La música és el vertader llenguaje universal”. **Carl Maria von Weber** (1786-1826)

“En la música tots els sentiments tornen al seu estat pur i el món no és res més que música feta realitat.” **Arthur Schopenhauer** (1788-1860)

“La música és la voluptuositat de la imaginació.” **Eugène Delacroix** (1798-1863)

“La música és un eco del món invisible.” **Giuseppe Mazzini** (1805-1872)

“En la música és on l'ànima s'acosta més al gran final per al qual lluita quan se sent inspirada pel sentiment poètic: la creació de la bellesa sobrenatural.” **Edgar Allan Poe** (1809-1849)

“La música és el llenguaje que em permet comunicar-me amb el més enllà.” **Robert Schumann** (1810-1856)

“La música és el cor de la vida. A través d'ella parla l'amor; sense ella no hi ha cap bé possible i amb ella tot és bonic.” **Franz Liszt** (1811-1886)

“La música és una dona.” **Richard Wagner** (1813-1883)

“Sense música la vida seria un error”. **Friedrich Nietzsche** (1844-1900)

“La música són formes sonores en moviment.” **Eduard Hanslick** (1829-1904)

“L’essència de la música és l’expressió; expressió puríssima, elevada al més noble dels afectes.” **Friedrich von Hausegger** (1837-1899)

“Si no fos per la música hi hauria raons per tornar-se boig.” **Piotr Ilich Tchaikovski** (1840-1893)

“L’art de la música és el que més s’acosta a les llàgrimes i als records.” **Oscar Wilde** (1854-1900)

“La música és l’aritmètica dels sons, com l’òptica és la geometria de la llum.” **Claude Debussy** (1862-1918)

“La música és un art que està fora dels límits de la raó, però tant es pot dir que està per sota com per sobre d’ella.” **Pío Baroja** (1872-1956)

“No n’hi ha prou en sentir la música; s’ha de veure”. **Igor Strawinsky**
(1882-1971)

“La música és llenguatge.” **Anton Webern** (1883-1945)

“La música pot donar nom a allò innombrable i comunicar allò desconegut”. **Leonard Bernstein** (1918-1990)

Paranys de la semàntica musical

Segons la categoria ontològica:

Música sèria/música culta ≠ Música lleugera/Música popular

Parany: el jazz, el pop, on són?

Segons els períodes:

Música antiga, música renaixentista, música barroca (no només del XVII i part del XVIII, sínó = recarregada, música clàssica (classicisme i també retorn a l'antic), música romàntica (...)

Música contemporània (la de 1911?- la de 1947?) = actual, coetània,... = avantguardista?

Música avantguardista:

Primeres avantguardes: música dodecafònica, música neoclàssica

Segones avantguardes: Darmstadt 1947, electrònica, concreta, aleatòria

Paranys:

“Música clàssica” com a “música culta”/ s. XVIII- orígens fins a l'actualitat

Música neoclàssica= s.XX

Sempre hi ha hagut música contemporània, nova música (ars antiqua-ars nova, la nova música...)

Segons les cultures:

Música jueva

Música cristiana

Música sefardita

Paranys: dialèctica entre tradició i innovació i atemporalitat musical

Segons les zones geogràfiques:

Música catalana

Música espanyola

Música francesa

Música hongaresa (...)

Parany: fonamentació dels nacionalisme en allò popular, és música sèria o culta?

Segons els vincles entre unes i altres:

Música romàntica i postromàntica

Paranys:

Propietat i impropietat de “romàntica”= cursi, millor dir “del romanticisme”

Postromàntica= segueix el romanticisme o la “supera”

Segons la finalitat:

Música litúrgica, sacra, profana...

Gebrauchsmusik (o utilitària i funcional)

Parany: impediment de músiques híbrides. Ex. Drama litúrgic ➡ l'òpera

Segons els instruments que hi intervenen:

Música vocal (veu=instrument) ≠ Música instrumental

Música de cambra ≠ música orquestral

Parany: formes instrumentals en les quals predomina el text

Segons la relació amb les arts:

Música descriptiva ≠ Música pictòrica

Música pura ≠ Música programàtica

Parany: Música absoluta

Segons la pràctica:

Música “reservata”= música que es permetia avançar per les tonalitat en cromatisme no anotats (reserves), s. XVI-XVII

Música “reservata”= per a una elit

Parany: polisèmia, significats diferents de mateixos termes

Segons la utilització de la tonalitat:

Música tonal ≠ música atonal

Parany: Música atonal=dodecafònica=dodecatònica...